

voor mogelijk dat dit van Randwijk geweest is) een beroep doen op de OD: kon deze het MC wellicht aan sabotagemiddelen helpen of bevorderen dat die van Engeland uit gedropt werden? Er werd niets ontvangen.

Nu hebben wij tot dusver louter over de sabotage-acties der communisten geschreven. Daarmee was de activiteit van de illegale CPN bij lange na niet uitgeput. De publikatie van *De Waarheid* werd voortgezet en daarnaast werden talrijke gestencilde pamfletten verspreid, met name op de herdenkingsdag van de Russische revolutie, 7 november '42. Ook werd in eigen kring nog steeds veel geld ingezameld waarmee men arbeiders steunde die werk in Duitsland geweigerd hadden, en vooral ook de leden van het illegale kader die ondergedoken waren. Talrijk waren de communisten die voorts hulp gaven bij het onderduiken van Joden. De *SD-Aussenstelle* te Amsterdam noemde, op het gehele jaar '42 terugziende, de illegale CPN '*die stärkste Kampfgruppe unter den gegnerischen Organisationen in den Niederlanden überhaupt*' en '*ein besonders homogener und daher gefährlicher Gegnerapparat*'.¹ Nu moet daarbij bedacht worden dat Amsterdam steeds het sterkste bolwerk van de CPN geweest was. Maar ook in de Zaanstreek en in Rotterdam en Den Haag werd door communisten veel activiteit ontplooid. Ondanks de vervolging! Want daar, maar ook elders, werd de CPN door talrijke arrestaties getroffen.

Afgezien van de al gememoreerde actie tegen de Nederlandse Volksmilitie werden in de tweede helft van '42 vele honderden communisten in alle delen des lands gearresteerd, hoofdzakelijk groepen die regelmatig *De Waarheid* verspreidden. In de eerste maanden van '43 werd vrijwel de gehele illegale CPN in Den Haag opgerold, waarbij Tjerk Kloostera, de leider van het plaatselijke technische apparaat (de functionaris dus die het stencilwerk coördineerde) een *SS-Hauptscharführer* doodschoot; Kloostera werd zelf bij zijn arrestatie eveneens dodelijk getroffen. Bij die actie tegen de Haagse groep viel ook de leider van de plaatselijke sabotagegroep, Pieter Wapperom, in handen van de *Sicherheitspolizei*. Dan werd in april '43 in Haarlem een drukker gearresteerd die, gecamoufleerd als lid van de NSB, ruim twee jaar lang illegaal drukwerk voor de CPN vervaardigd had, en naast dit alles waren dan bovendien nog in september '42 ca. honderdtwintig vooroorlogse functionarissen van de CPN opgepakt en als gijzelaars in het concentratiekamp Amersfoort opgesloten; uit deze groep werden, gelijk eerder vermeld, op 15 oktober '42 inderdaad een aantal personen gefusilleerd.

Er ging van al deze acties van de *Sicherheitspolizei* annex de Nederlandse politie (men denke aan de NVM-zaak) een enorme druk uit, en vooral door-

¹ *SD-Aussenstelle-Amsterdam: 'Jahresbericht 1942'*, p. 2.